

Sporočilo za javnost

»Šola je več kot le stavba. Je zgled za življenje.«

Pred obravnavo predloga novele Zakona o omejevanju porabe alkohola (ZOPA-B) v Državnem zboru RS nevladne organizacije pozivajo k ohranitvi šol kot prostora zdravega odraščanja, dobrega zgleda in povezovanja skupnosti.

Ljubljana, 14. oktobra 2026 – Šole so srce številnih slovenskih skupnosti. Otroci se v njih učijo, razvijajo svoje talente, sklepajo prijateljstva in oblikujejo življenjske navade. Tudi popoldne in zvečer ostajajo varen prostor, kjer se otroci skupaj s starši, prijatelji, športnimi trenerji, kulturniki in prostovoljci srečujejo na prireditvah, praznovanjih in drugih skupnih dejavnostih. V Slovenskem združenju za kronične nenalezljive bolezni (ZKNB) želimo, da šole tudi po zadnjem šolskem zvoncu ostanejo prostor, ki otrokom daje dober zgled. Zato nasprotujemo predlagani spremembi Zakona o omejevanju porabe alkohola (ZOPA-B), ki bi odpravila dosedanje zaščitno omejitve in odprla vrata prodaji ter ponudbi alkohola na družinskih in skupnostnih prireditvah v vzgojno-izobraževalnih ustanovah zunaj časa izvajanja vzgojno-izobraževalne dejavnosti.

Odbor Državnega zbora RS za zdravje bo predlog obravnaval 3. novembra 2026. Seje se bodo udeležili tudi predstavniki ZKNB in njegovih članic ter poslankam in poslancem predstavili strokovne argumente za ohranitev veljavne ureditve.

Šolski prostori naj povezujejo generacije in dajejo dober zgled otrokom

Šolski prostori imajo pomembno vlogo pri povezovanju lokalnih skupnosti. V njih že vrsto let potekajo številne kulturne, športne, dobrodelne in druge prireditve, na katerih se srečujejo otroci, starši, prostovoljni gasilci, kulturniki, športniki in drugi prebivalci. Zlasti v manjših krajih so šolske telovadnice in dvorane dragoceni prostori druženja, sodelovanja in medgeneracijskega povezovanja.

Prav zato je pomembno, da ostanejo okolja, v katerih odrasli otrokom s svojim ravnanjem kažejo, da lahko skupaj praznujemo, se veselimo in ohranjamo tradicijo tudi brez prodaje alkohola. Dosedanja ureditev je takšno zaščitno šolskega prostora zagotavljala z dobrim razlogom: otrokom in mladostnikom sporoča, da alkohol ni nujen del druženja in praznovanja.

»Šola je veliko več kot prostor, kjer poteka pouk. Je prostor, v katerem otroci spoznavajo vrednote, razvijajo navade in opazujejo ravnanje odraslih. Želimo si šol, polnih druženja, veselja, kulturnih in športnih dogodkov ter bogatih lokalnih tradicij. Takšno varno okolje otrokom daje pomemben zgled sodelovanja, povezanosti in odgovornosti. Zato je prav, da ohranimo zaščitna pravila, ki pomagajo ustvarjati zdravo in spodbudno okolje za otroke in mladostnike,« poudarja **Franc Zalar**, predsednik ZKNB in podpredsednik Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije.

Predlagana izjema ne bi bila vezana na odsotnost otrok in mladostnikov na prireditvah, temveč zgolj na čas, ko se vzgojno-izobraževalna dejavnost ne izvaja. Ne gre torej le za vprašanje organizacije posameznih dogodkov, temveč za širše sporočilo o družbeni vlogi alkohola ter vrednotah in zgledih, ki jih odrasli prenašamo na mlajše generacije.

»Otroci in mladi ne odraščajo samo ob tem, kar jim odrasli govorimo, temveč predvsem ob tem, kar počnemo in kakšno okolje s tem ustvarjamo. Pomembno je, da jim pokažemo, da lahko s prijatelji preživljamo lepe trenutke, uživamo v dobri hrani, se veselimo in praznujemo vse lepe stvari, ki jih prinaša življenje, tudi brez alkohola. Šola je eden najpomembnejših prostorov, kjer jim lahko odrasli dajemo takšen zgled – tudi takrat, ko se pouk konča,« opozarja **Manca Kozlovič**, predsednica Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija.

Večja dostopnost alkohola pomeni več tveganj

Slovenija se še vedno sooča z velikimi zdravstvenimi, socialnimi in ekonomskimi bremeni zaradi rabe alkohola. Posledice ne prizadenejo le posameznikov, ki pijejo alkohol, temveč tudi njihove družine in širšo skupnost, kar se kaže v prometnih nesrečah, nasilju, poškodbah in prezgodnjih smrtih. Po podatkih

Nacionalnega inštituta za javno zdravje je leta 2024 zaradi alkohola neposredno pripisljivih vzrokov umrlo 842 prebivalcev Slovenije¹.

»Vsak starš si želi, da bi se njegov otrok po športni prireditvi, praznovanju ali večernem druženju varno vrnil domov. Vsi si želimo varnih cest in skupnosti, v katerih lahko otroci in mladi brezskrbno odraščajo. K temu pomembno prispevajo jasna pravila, odgovorno ravnanje odraslih in okolja, ki podpirajo zdrave odločitve. Ohranjanje omejitev dostopnosti alkohola je pomemben del teh prizadevanj,« dodaja **David Razboršek**, direktor Zavoda VOZIM.

Mednarodni znanstveni dokazi kažejo, da so omejevanje fizične in cenovne dostopnosti alkohola, učinkovite omejitve njegovega oglaševanja ter preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola med pomembnimi ukrepi za zmanjševanje škodljivih posledic. Slovenija bi zato morala obstoječe zaščitne ukrepe ohranяти in jih tam, kjer je to strokovno utemeljeno, dodatno okrepiti.

»Če želimo resnično učinkovito preventivo, moramo ustvarjati pogoje, v katerih so zdrave odločitve lažje in dostopnejše. Otroci in mladi potrebujejo dober zgled, starši podporo, šole pa okolje, ki spodbuja zdravo odraščanje. Z ohranjanjem učinkovitih zaščitnih ukrepov oblikujemo skupnosti, v katerih imajo otroci in mladi več možnosti za zdravo, kakovostno in varno življenje,« poudarja **Matej Košir**, direktor Inštituta UTRIP in vodja mreže »Preventivna platforma«.

V ZKNB podpiramo razvoj alkoholne politike, ki temelji na znanstvenih dokazih, zaščiti otrok in mladostnikov ter kakovostni preventivi v družinah, šolah in lokalnih skupnostih. Prizadevamo si za Slovenijo, v kateri imajo otroci čim več priložnosti za zdravo odraščanje, družine prostor za povezovanje, lokalne skupnosti pa možnosti za bogato kulturno, športno in družabno življenje. Ohranjanje in krepitev učinkovitih zaščitnih ukrepov sta pomembna koraka k takšni prihodnosti.

»Želimo Slovenijo, v kateri bodo lahko otroci odraščali v zdravem okolju, družine imele ustrezno podporo in mladi čim več možnosti za kakovostno življenje. Za to potrebujemo dosledno in učinkovito preventivno politiko, ki bo zmanjševala izpostavljenost dejavnikom tveganja in dolgoročno izboljševala

¹ NIJZ, Zdravstveni statistični letopis Slovenije 2024, dostopno 10. 10. 2026 na: https://nijz.si/wp-content/uploads/2025/12/3.3_Raba-alkohola_2024_Z-1.pdf

zdravje vseh prebivalcev,« zaključuje **Mihaela Lovše**, predsednica Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

Poziv poslankam in poslancem

Slovensko združenje za kronične nenalezljive bolezni (ZKNB) poziva poslanke in poslance, naj na obravnavi ZOPA-B 3. novembra 2026 ohranijo veljavno prepoved prodaje in ponudbe alkohola v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Obenem podpiramo rešitve, ki bodo lokalnim društvom, športnim in kulturnim organizacijam ter drugim pobudnikom omogočale nadaljnje kakovostno delo in organizacijo prireditev v šolskih prostorih. Tako bomo skupaj ohranjali šole kot središča druženja, sodelovanja, dobrega zgleda in zdravega odraščanja.

Šole naj ostanejo varen prostor z dobrim zgledom. Otroci in mladi si zaslužijo zdravo in varno prihodnost.

O Slovenskem združenju za kronične nenalezljive bolezni (ZKNB/SNCDA)

Slovensko združenje za kronične nenalezljive bolezni povezuje nevladne organizacije, ki delujejo na področju preventive, promocije zdravja in zaščitnih dejavnikov, zmanjševanja dejavnikov tveganja ter zagovorništva učinkovitih javnozdravstvenih politik. Njegovo poslanstvo je prispevati k zmanjševanju bremena kroničnih nenalezljivih bolezni ter izboljševanju zdravja in kakovosti življenja prebivalcev Slovenije.

Za dodatna vprašanja in pojasnila smo vam na voljo na elektronskem naslovu info@sncda.si ali telefonski številki **031 880 520** (Matej Košir).

Že vnaprej hvala za vse morebitne objave in daljše vsebinske prispevke!

Lep pozdrav,

Franc Zalar, predsednik ZKNB in podpredsednik Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije
Matej Košir, direktor Inštituta »Utrip« in vodja mreže »Preventivna platforma«
Manca Kozlovič, predsednica Mladinske zveze Brez govora Slovenija
Mihaela Lovše, predsednica Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo
Tomaž Gorenc, direktor Inštituta za zdravje in okolje
David Razboršek, direktor Zavoda VOZIM